

Czego słuchać w Wielkanoc?

Święta wielkanocne to okres kojarzony z muzyką sakralną. Oto nasz krótki przewodnik po pasjach, Stabat Mater, oratoriach i innych muzycznych formach typowych dla tego święta. Powiemy też, gdzie takiej muzyki w najbliższych dniach będzie można posłuchać na żywo.

I. STACJONARNIE

Jeśli (chwilowo paskudna) pogoda i obowiązki związane z przygotowaniem do świąt nie zachęcają do wyjścia z domu, zapraszamy do posłuchania muzyki sakralnej z naszych zbiorów. Typowo „wielkanocną” formą muzyczną jest pasja. Jej osnowę dramatyczną stanowią dzieje męki i śmierci Jezusa Chrystusa, a tekst zaczerpnięty jest zwykle z Ewangelii. Więcej o tej formie można znaleźć w naszym [dziale WIEDZA](#).

Przegląd pasji zaczniemy od [Pasji wg św. Marka Pawła Mykiety](#), jednej z najbardziej najciekawszych i najczęściej komentowanych polskich kompozycji ostatnich lat. W Mykietyńskiej *Pasji* historia Chrystusa została opowiedziana od końca – utwór zaczyna się od śmierci na krzyżu. Tekst pochodzi przede wszystkim od św. Marka, ale kompozytor dodał również fragmenty pozostałych Ewangelii oraz *Księgi Izajasza*.

Inna słynna polska pasja – autorstwa **Krzysztofa Pendereckiego** – powstała w latach 60. *Pasja wg św. Łukasza* to jeden z najbardziej znanych utworów tego kompozytora. Jej fragment zatytułowany [Stabat mater](#) (tak tradycyjnie nazywa się część pasji poświęconą cierpieniu Matki Boskiej po ukrzyżowaniu Chrystusa) jest dostępny u nas.

Całość *Pasji wg św. Łukasza* można natomiast znaleźć w portalu [Trzej Kompozytorzy](#). Oprócz tego można tam posłuchać wielu innych utworów sakralnych autorstwa Pendereckiego, choćby *Jutrznia*, [oratorium](#) stanowiącego dalszy ciąg *Pasji wg św. Łukasza* (choć osobliwy, gdyż utrzymany w tradycji liturgicznej prawosławnego Wschodu).

Giovanni Batista Pergolesi *Stabat Mater*

Jeśli cofniemy się jeszcze bardziej w przeszłość, to okaże się, że każda epoka ma swoje słynne *Stabat Mater*... W czasach baroku (I połowa XVIII wieku) jedno z największych dzieł opiewających cierpienia Marii patrzącej na śmierć Jezusa na krzyżu stworzył **Giovanni Batista Pergolesi**. [Jego wersja](#) okazała się najczęściej wydawanym (w postaci nut) utworem w XVIII wieku. Wielu twierdzi, że to najwybitniejsza pasja w historii.

Barok to jednak przede wszystkim czasy **Jana Sebastiana Bacha** i **Jerzego Fryderyka Haendla**. Ich wielkie dzieła sakralne znajdują się w naszym Kanonie: [Magnificat Bacha](#), fragment [Pasji wg św. Mateusza](#), a w przypadku Haendla - pompatyczne [Alleluja. Jest to fragment oratorium Mesjasz](#), trzydziestoletniego utworu o życiu, śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa.

Zagłębiając się jeszcze bardziej w mroki historii muzyki, docieramy do renesansowego kompozytora **Giovanniego da Palestriny** i jego wersji [Stabat Mater](#) oraz anonimowego, powstałego w średniowieczu, wielogłosowego opracowania tej sekwencji, czyli [Stabat Mater Dolorosa](#).

Muzyka sakralna jest także tematem tygodnia w Ninetece. Warto zapoznać się z tym, jak współcześni polscy kompozytorzy interpretują takie formy jak pasja i w jaki sposób tematy religijne podejmowane są przez twórców inspirowanych się muzyką ludową.

A jeśli jesteśmy już przy muzyce ludowej, to w Wielki Piątek na stronie [blog.polona.pl](#) premierę będzie miała *Pieśń o Bożym umęczeniu* w interpretacji **Adama Struga**. Jest to rejestracja filmowa 27-zwrotkowej pieśni pasyjnej zaśpiewanej z towarzyszeniem [liry korbowej](#). Więcej informacji o tym wydarzeniu [tutaj](#).

Również w Wielki Piątek w serwisie All of Bach nastąpi premiera nowego wykonania *Pasji wg św. Mateusza* Jana Sebastiana Bacha. Co tydzień portal publikuje kolejny utwór kompozytora... i tak do 2021 roku, kiedy Holenderskie Towarzystwo Bachowskie będzie obchodzić 100-lecie istnienia. Jak twierdzą autorzy strony, nowa wersja *Pasji wg św. Mateusza* przygotowana przez muzyków Towarzystwa oraz gości (zespół pod dyktando Josa van Veldhove) będzie naprawdę (ale naprawdę!) wyjątkowa.

Dlaczego właściwie *Mateuszowa Pasja* jest jednym z najważniejszych utworów Bacha? Jak możemy [przeczytać w jego opisie](#), stanowi ono wielką syntezę barokowych form, zarówno świeckich, jak i religijnych, a także popularnych wówczas technik kompozytorskich. To także jedna z pierwszych prób opowiedzenia Męki Pańskiej od końca, do czego nawiązywał w swojej *Pasji* **Paweł Mykietyński**.

II. KONCERTOWO

W poniedziałek w **Krakowie** rozpoczął się festiwal [Misteria Paschalia](#), jedna z najważniejszych w kraju imprez poświęconych muzyce dawnej. 2 kwietnia w Sali Audytoryjnej ICE Kraków zostanie wykonana Bachowska *Pasja wg św. Jana* (wystąpią muzycy berliński Akademii Muzyki Dawnej pod dyрекcją **Rene Jacobsa**). Na zamknięcie festiwalu, w niedzielę 5 kwietnia wykonana zostanie oratorium *Jeptha HWV 70* **Haendla**. Dokładny program można znaleźć [tutaj](#).

Do 3 kwietnia w Warszawie trwa z kolei XIX Wielkanocny Festiwal Ludwiga van Beethovena. To również święto muzyki sakralnej w najlepszym wykonaniu. Przed nami jeszcze dzieła **Brahmsa, Mahlera, Pendereckiego**, a dokładny opis programu można znaleźć [pod tym adresem](#).

J.F. Haendel *Alleluja (Mesjasz HWV 56)*

Jednym z najpopularniejszych dzieł wielkanocnych jest wspomiane wyżej oratorium Haendla *Mesjasz*. Będzie można je usłyszeć w czwartek 2 kwietnia w **katowickim NOSPR**. Dyrygentem jest **Martin Pearlman**, który poprowadzi zespół **Boston Baroque**.

O wyższości Wielkanocy nad Bożym Narodzeniem będzie przekonywać także tyska orkiestra AUKSO, która w Wielką Sobotę 4 kwietnia w NOSPR wykona utwory gruzińskiego kompozytora Giji Kanceliego [z cyklu *Life Without Christmas*](#)

Mieszkańcy Łodzi mogą się z kolei wybrać do Teatru Wielkiego, gdzie w czwartek 2 kwietnia organizowany jest [Koncert na Wielki Tydzień](#). W programie słynna III *Symfonia pieśni żałosnych* **Henryka Mikołaja Góreckiego** oraz *Stabat Mater* na głosy solo, chór i orkiestrę **Karola Szymanowskiego**.

Henryk Mikołaj Górecki III *Symfonia „Symfonia pieśni żałosnych” op. 36*

Na zdjęciu: chór chłopięcy z Kampen, fot. kadr z filmu dokumentalnego o [powstawaniu *Pasji wg św. Mateusza*](#)